

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Ліцею № 142 м. Києва

\_\_\_\_\_ Ірина СІЛЬВЕСТРОВА

16.06.2023

## **ОСВІТНЯ ПРОГРАМА**

### **ЛІЦЕЮ № 142 м. КИЄВА**

**за Державним стандартом базової середньої освіти  
в умовах реалізації концепції  
“Нова українська школа”**

**на 2023-2024 навчальний рік**

**5, 6 класи**

**СХВАЛЕНО**

**на засіданні педагогічної  
ради**

**Ліцею № 142 м. Києва**

**(протокол № 23**

**від 16.06.2023)**

## Пояснювальна записка

### 1. Вступна частина

Ліцей № 142 м. Києва є закладом загальної середньої освіти II-III ступеня з українською мовою навчання, який створює умови для одержання здобувачами освіти понад державний освітній мінімум, забезпечує профільне вивчення математики, фізики, англійської мови та орієнтацію їх змісту на майбутню професію.

Мова навчання – українська.

Режим роботи – п'ятиденний.

Тип закладу – ліцей з гімназійними підрозділами.

У ліцеї функціонує 19 класів.

З них:

| Паралель                       | Кількість класів | Назва класів       | Особливості навчання                        |
|--------------------------------|------------------|--------------------|---------------------------------------------|
| Базова загальна середня освіта |                  |                    |                                             |
| 5                              | 2                | 5-А, 5-Б           | Державний стандарт базової середньої освіти |
| 6                              | 2                | 6-А, 6-Б, 6-В, 6-Г | Державний стандарт базової середньої освіти |

## ***Нормативні документи***

Організація освітнього процесу в Ліцеї № 142 м. Києва у 2023/2024 навчальному році здійснюватиметься відповідно до:

**Конституції України** (стаття 53);

**законів України** “Про освіту”, “Про повну загальну середню освіту”, “Про внесення змін до деяких законів України в сфері освіти щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану” від 28.04.2022 № 7325, “Про забезпечення функціонування української мови як державної” та інших;

**Указу** Президента України від 16.03.2022 № 143 “Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України”;

**постанови** Кабінету Міністрів України від 28.07.2023 № 782 “Про початок навчального року під час дії воєнного стану в Україні”;

**розпорядження** Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р “Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року”;

**Санітарного регламенту** для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров’я України від 25.09.2020 № 2205, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2020 року за № 1111/35394;

**наказів** Міністерства освіти і науки України:

від 25.04.2013 № 466 “Про затвердження Положення про дистанційне навчання”;

від 08.09.2020 № 1115 “Деякі питання організації дистанційного навчання”;

від 20.02.2002 № 128 “Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх

типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах”, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами);

**листа** Міністерства освіти і науки України:

від 16.08.2023 № 1-12186-23 “Про організацію 2023-2024 навчального року в закладах загальної середньої освіти ”;

**листа** Департаменту освіти і науки виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 23.08.2023 № 063-3877 “Про організацію освітнього процесу та структуру 2023-2024 навчального року ”;

**протоколу** Ради оборони міста Києва від 29.08.2023 № 7 “Про роботу закладів освіти міста Києва з 01 вересня 2023 року”;

Положення про інституційну та дуальну форми здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 23.04.2019 № 536 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10.02.2021 № 160), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 22 травня 2019 року за № 547/33518;

Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12.01.2016 № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2021 року № 160), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 року за № 184/28314;

Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08.09. 2020 № 1115, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 28 вересня 2020 р. за № 941/35224);

Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 16.04.2018 № 367, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 05 травня 2018 року за № 564/32016;

Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 14.07.2015 № 762 (у редакції наказів Міністерства освіти і науки України від 08.05.2019 № 621, від 01.03.2021 № 268), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30 липня 2015 року за № 924/27369.

## **Освітня програма для 5-6-х класів НУШ Ліцею № 142 м.Києва на 2023/2024 навчальний рік**

### **ВСТУП**

Призначення закладу загальної середньої освіти полягає в наданні якісної повної загальної освіти дітям шкільного віку, забезпеченні їх всебічного розвитку, виховання і самореалізації особистості яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності. Досягнення цієї мети забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності. Спільними для всіх компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми.

Організація освітньої діяльності в 5-6 класах Ліцею № 142 м.Києва (далі-ліцею) здійснюватиметься відповідно до законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів країни від 14.12.2016 № 988-р), Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. № 898. Основним документом, що забезпечує досягнення учнями визначених відповідним Державним стандартом вимог до обов'язкових результатів навчання учнів є освітня програма ліцею. Навчальний план визначає тижневий обсяг навчального навантаження здобувачів освіти.

Створення єдиного освітнього простору, забезпечення рівного доступу осіб до якісної освіти, дотримання державних стандартів освіти в ліцеї здійснюється через забезпечення в освітній діяльності таких принципів:

- гуманізм як норма поваги до особистості та основа побудови партнерського спілкування з дитиною;

- інтеграційні засади побудови та організації освітнього процесу;
- визнання самоцінності кожного вікового періоду та орієнтація на вікові особливості;
- створення сприятливих умов для формування і розвитку у дитини пізнавальних, психічних процесів, належної спрямованості на активність у соціумі, конструктивних мотивів поведінки, самосвідомості, позитивної самооцінки, самоповаги та шанобливого ставлення до тих, хто її оточує;
- урахування індивідуальних інтересів, здібностей, темпу розвитку дитини.

Завдання освітніх ліній у 5-6 класах реалізуються на основі тематичного планування за принципом інтегрованого підходу до змісту та організації освітньої діяльності. Побудова освітнього процесу на засадах інтегрованого підходу забезпечує єдність та взаємопов'язаність усіх освітніх ліній у кожній темі, що реалізується як цілісна змістова та діяльнісна одиниця освітнього процесу.

Освітня програма закладу, розроблена на основі Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої Наказом Міністерства освіти і науки України 19.02. 2021 р. № 235.

Дана освітня програма:

- відповідає структурі Типової освітньої програми та визначеним нею вимогам до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою закладу освіти;
- визначає (в обсязі не меншому ніж встановлено відповідною Типовою освітньою програмою) загальний обсяг навчального навантаження на відповідному рівні (циклі) повної загальної середньої освіти (в годинах), його розподіл між освітніми галузями за роками навчання;
- містить навчальний план, що ґрунтується на одному з варіантів типових навчальних планів відповідної Типової освітньої програми та може передбачати перерозподіл годин (у визначеному типовим навчальним планом обсязі в межах мінімального/максимального навантаження для кожної галузі) між обов'язковими для вивчення навчальними предметами (крім державної мови) певної освітньої галузі, які можуть вивчатися окремо та або інтегровано з іншими навчальними предметами;
- містить перелік модельних навчальних програм, що використовуються закладом освіти в освітньому процесі, та/або навчальних програм, затверджених педагогічною радою, що мають містити опис результатів навчання учнів з навчальних предметів (інтегрованих курсів) в обсязі не меншому ніж встановлено відповідними модельними навчальними програмами;
- описує форми організації освітнього процесу та інструментарію оцінювання.

Освітня програма реалізує Стратегію розвитку Ліцею № 142 м.Києва.

Освітня програма для 5-6-х класів, що реалізується в Ліцеї № 142 м.Києва (далі ліцеї), спрямована на: формування людини та громадянина, які

прагнуть до вдосконалення та перетворення суспільства; розвиток в учнів національної самосвідомості; формування у здобувачів освіти сучасної наукової картини світу; виховання працьовитості, любові до природи; інтеграцію особистості в систему світової та національної культури; розв'язання задач, формування загальної культури особистості, адаптації особистості до життя в суспільстві; виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних традицій та особливостей інших народів в умовах багатонаціональної держави; створення основи для усвідомленого відповідального вибору та наступного освоєння професійних освітніх програм; формування потреби учнів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення тощо.

**МЕТА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ** Ліцею № 142 м.Києва: реалізація предметного і надпредметного змісту навчання, що забезпечує розвиток здібностей дитини, становлення її як повноцінної, соціально активної, конкурентоздатної особистості, яка володіє ключовими компетентностями (вільне володіння державною мовою; здатність спілкуватися рідною та іноземними мовами; математична компетентність; компетентності у галузі природничих наук, техніки та технологій; інноваційність; екологічна компетентність; інформаційно-комунікаційна компетентність; навчання впродовж життя; громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей; культурна компетентність; підприємливість та фінансова грамотність); забезпечення діяльнісної спрямованості навчання, яке передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практичну його спрямованість; реалізацію в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо предметних зв'язків; наскрізних ліній, що є засобом інтеграції ключових і загально предметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; зосередження педагогічного колективу на цілеспрямованості, системності і єдності діяльності в змісті освіти.

## **1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

З урахуванням поетапного переходу закладів освіти на здійснення діяльності за новим Державним стандартом у 2023/2024 навчальному році освітня програма ліцею розроблена відповідно основних вимог Конституції України, на виконання законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 року №898 «Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти» (впроваджується з 01.09.2022 - для 5-х класів, з 01.09.2023 - для 5-6-х класів, з 01.09.2024 - для 5-7-х класів, з 01.09.2025 - для 5-8-х класів, з

01.09.2026 - для 5-9-х класів), Концепції «Нова українська школа», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 року №988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 року №903-р «Про затвердження плану заходів на 2017-2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» (зі змінами); з урахуванням закону України від 15.03.2022 «Про внесення змін до деяких законів України щодо державних гарантій в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану», Указів Президента України від 24.02.2022 «Про введення воєнного стану в Україні», від 17.05.2022, від 02.05.2023 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», відповідно наказів МОН України від 13.07.2021 № 795 «Про надання грифа «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» модельним навчальним програмам для закладів загальної середньої освіти», від 01.04.2022 №289 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти», від 19.02.2021 №235 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9-х класів закладів загальної середньої освіти». Освітня програма ліцею відповідає: структурі Типової освітньої програми та визначеним нею вимогам до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою Ліцею № 142 м.Києва; визначає (в обсязі не меншому ніж встановлено Типовою освітньою програмою) загальний обсяг навчального навантаження на адаптаційному циклі (в годинах), його розподіл між освітніми галузями; містить навчальний план, що ґрунтується на Типовому навчальному плані для 5-9-х класів закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою (за додатком 3 наказу МОН України від 19.02.2021 №235) і передбачає перерозподіл годин (у визначеному обсязі) між обов'язковими для вивчення навчальними предметами певної освітньої галузі, які вивчаються окремо; містить перелік модельних навчальних програм, що використовуються в освітньому процесі Ліцею № 142 м.Києва; опис форм організації освітнього процесу та інструментарію оцінювання. Згідно зі статтею 9 Закону України «Про освіту» Ліцей № 142 м.Києва надає право здобувати освіту за очною (денна) формою навчання. В умовах воєнного стану освітня, навчальні програми та річний навчальний план виконуються педагогами Ліцею №142 в повному обсязі, з використанням очної, дистанційної та змішаної форм організації освітнього процесу, в залежності від безпекової ситуації. Організовується навчальна діяльність учнів за затвердженим розкладом уроків, додаткових консультацій тощо. У разі виникнення епідемічної ситуації, введення протиепідемічних заходів, навчання учнів здійснюється з використанням технологій дистанційного

навчання згідно з Положенням про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020 року №1115, відповідно до річного навчального плану та розкладу. Основним документом, що забезпечує досягнення учнями визначених відповідним Державним стандартом вимог до обов'язкових результатів навчання учнів є освітня програма Ліцею № 142 м.Києва.

Зміст освітньої програми ліцею ґрунтується на компетентнісному підході до навчання і передбачає активне конструювання знань та формування умінь, уявлень здобувачів освіти через досвід практичної діяльності, що забезпечує формування в учнів 5-6-х класів ключових компетентностей, зазначених у статті 12 Закону України «Про освіту», а саме: 1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях; 2) спілкування іноземними мовами (англійською), що передбачає їх активне використання в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади; можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, опановування навичками міжкультурного спілкування; 3) математична компетентність, що передбачає виявлення математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини; 4) компетентності у галузі природничих наук, техніки та технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження; 5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, відчувати себе частиною спільноти й брати участь у справах громади; 6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміння важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства; 7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих

ситуаціях; 8) навчання упродовж життя, що передбачає опанування уміннями та навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі; 9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя; 10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості; 11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень. Необхідною умовою формування компетентностей є діяльна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість.

## **2. ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ ЛІЦЕЮ № 142 м. КИЄВА**

Навчання у Ліцеї № 142 м.Києва за освітньою програмою базової середньої освіти (5- 6-і класи) Нової української школи можуть розпочинати учні 5-6-х, які на момент зарахування (переведення) до ліцею , що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти) і пройшли конкурсний відбір або проживають на території обслуговування.

### 3. ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ НА АДАПТАЦІЙНОМУ ЦИКЛІ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ, ЙОГО РОЗПОДІЛ МІЖ ОСВІТНІМИ ГАЛУЗЯМИ

Таблиця 1

| Назва освітньої галузі                                                        | Навчальне навантаження | 5 клас         |             |              | 6 клас         |             |              |
|-------------------------------------------------------------------------------|------------------------|----------------|-------------|--------------|----------------|-------------|--------------|
|                                                                               |                        | Рекомендоване* | Мінімальне* | Максимальне* | Рекомендоване* | Мінімальне* | Максимальне* |
| Мовно-літературна **                                                          | На тиждень             | 11             | 10          | 13           | 11             | 10          | 13           |
|                                                                               | На рік                 | 385            | 350         | 455          | 385            | 350         | 455          |
| Математична                                                                   | На тиждень             | 5              | 4           | 6            | 5              | 4           | 6            |
|                                                                               | На рік                 | 175            | 140         | 210          | 175            | 140         | 210          |
| Природнича                                                                    | На тиждень             | 2              | 1,5         | 3            | 4              | 2           | 5            |
|                                                                               | На рік                 | 70             | 52,5        | 105          | 140            | 70          | 175          |
| Соціальна і здоров'язбережувальна                                             | На тиждень             | 1,5            | 1           | 3            | 1,5            | 1           | 3            |
|                                                                               | На рік                 | 52,5           | 35          | 105          | 52,5           | 35          | 105          |
| Громадянська та історична                                                     | На тиждень             | 1              | 1           | 2            | 2              | 1,5         | 3            |
|                                                                               | На рік                 | 35             | 35          | 70           | 70             | 52,5        | 105          |
| Технологічна                                                                  | На тиждень             | 2              | 1           | 3            | 2              | 1           | 3            |
|                                                                               | На рік                 | 70             | 35          | 105          | 70             | 35          | 105          |
| Інформатична                                                                  | На тиждень             | 1,5            | 1           | 2            | 1,5            | 1           | 2            |
|                                                                               | На рік                 | 52,5           | 35          | 70           | 52,5           | 35          | 70           |
| Мистецька                                                                     | На тиждень             | 2              | 1           | 3            | 2              | 1           | 3            |
|                                                                               | На рік                 | 70             | 35          | 105          | 70             | 35          | 105          |
| Фізична культура***                                                           | На тиждень             | 3              | 3           | 3            | 3              | 3           | 3            |
|                                                                               | На рік                 | 105            | 105         | 105          | 105            | 105         | 105          |
| Усього                                                                        | На тиждень             | 29             |             |              | 32             |             |              |
|                                                                               | На рік                 | 1015           |             |              | 1120           |             |              |
| Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркових освітніх | На тиждень             | 2              |             |              | 2              |             |              |
|                                                                               | На рік                 | 70             |             |              | 70             |             |              |

|                                                                                                                           |               |      |  |  |      |  |  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|------|--|--|------|--|--|
| компонентів,<br>проведення<br>індивідуальних<br>консультацій та<br>групових занять                                        |               |      |  |  |      |  |  |
| Загальнорічна<br>кількість<br>навчальних<br>годин, що<br>фінансуються з<br>бюджету (без<br>урахування<br>поділу на групи) | На<br>тиждень | 31   |  |  | 34   |  |  |
|                                                                                                                           | На рік        | 1085 |  |  | 1190 |  |  |
| Гранично<br>допустиме<br>навантаження<br>учнів****                                                                        | На<br>тиждень | 28   |  |  | 31   |  |  |

Керуючись показниками загальної кількості навчального навантаження, визначеними в Таблиці 1 за галузями, визначено обсяг **фактичного річного навантаження** для 5-6-х класів. Результат подано в Таблиці 2.

Таблиця 2

| Назва освітньої галузі              | Навчальне навантаження | 5 клас | 6 клас |
|-------------------------------------|------------------------|--------|--------|
| Мовно-літературна **                | На тиждень             | 12     | 12     |
|                                     | На рік                 | 420    | 420    |
| Математична                         | На тиждень             | 5      | 5      |
|                                     | На рік                 | 175    | 175    |
| Природнича                          | На тиждень             | 2      | 4      |
|                                     | На рік                 | 70     | 140    |
| Соціальна і здоров'я-збережувальна* | На тиждень             | 1      | 1      |
|                                     | На рік                 | 35     | 35     |
| Громадянська та історична           | На тиждень             | 1      | 2      |
|                                     | На рік                 | 35     | 70     |
| Технологічна                        | На тиждень             | 2      | 2      |
|                                     | На рік                 | 70     | 70     |
| Інформатична                        | На тиждень             | 1      | 1      |
|                                     | На рік                 | 35     | 35     |
| Мистецька                           | На тиждень             | 1      | 1      |
|                                     | На рік                 | 35     | 35     |
| Фізична культура***                 | На тиждень             | 3      | 3      |
|                                     | На рік                 | 105    | 105    |
| Усього                              | На тиждень             | 28     | 31     |
|                                     | На рік                 | 980    | 1085   |

|                                                                                                                                                     |            |      |      |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|------|------|
| Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибірових освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять | На тиждень | 3    | 3    |
|                                                                                                                                                     | На рік     | 105  | 105  |
| Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)                                                | На тиждень | 31   | 34   |
|                                                                                                                                                     | На рік     | 1085 | 1190 |
| Гранично допустиме навантаження учнів****                                                                                                           | На тиждень | 28   | 31   |
|                                                                                                                                                     | На рік     | 980  | 1085 |

#### 4. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

Навчальний план для учнів 5-6-х класів Ліцею № 142 м. Києва, розроблений на основі Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти із навчанням українською мовою (додаток 3 наказу МОН України від 19.02.2021 № 235 “Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти”).

**Навчальний план для 5-6 класів**  
**Ліцею № 142 м.Києва**  
на 2023/2024 навчальний рік

| Освітні галузі                                                                                                                         | Перелік предметів та галузевих інтегрованих курсів | Кількість годин на тиждень |           | Разом |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------|----------------------------|-----------|-------|
|                                                                                                                                        |                                                    | 5 клас                     | 6 клас    |       |
| Мовно-літературна                                                                                                                      | Українська мова                                    | 5                          | 5         | 10    |
|                                                                                                                                        | Українська література                              | 2                          | 2         | 4     |
|                                                                                                                                        | Зарубіжна література                               | 2                          | 2         | 3     |
|                                                                                                                                        | Іноземна мова (англійська)                         | 3                          | 3         | 6     |
| Математична                                                                                                                            | Математика                                         | 6                          | 6         | 12    |
| Природнича                                                                                                                             | Інтегрований курс «Пізнаємо природу»               | 2                          | 2         | 4     |
|                                                                                                                                        | Географія                                          | -                          | 2         | 2     |
| Соціальна і здоров'язбережувальна                                                                                                      | Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»  | 1                          | 1         | 2     |
| Громадянська та історична                                                                                                              | Вступ до історії України та громадянської освіти   | 1                          | -         | 1     |
|                                                                                                                                        | Історія України. Всесвітня історія                 | -                          | 2         | 2     |
| Інформатична                                                                                                                           | Інформатика                                        | 1                          | 1         | 2     |
| Технологічна                                                                                                                           | Технології                                         | 2                          | 2         | 4     |
| Мистецька                                                                                                                              | Інтегрований курс "Мистецтво"                      | 1                          | 1         | 2     |
| Фізична культура                                                                                                                       | Фізична культура                                   | 3                          | 3         | 6     |
| Разом (без фізичної культури + фізична культура)                                                                                       |                                                    | 26+3                       | 29+3      |       |
| Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять | Міжгалузевий інтегрований курс "STEM"*             | 1                          | 1         | 2     |
|                                                                                                                                        | Логіка**                                           | 1                          | 1         | 2     |
|                                                                                                                                        |                                                    |                            |           |       |
| Гранично допустиме навчальне навантаження                                                                                              |                                                    | 28                         | 31        |       |
| <b>Всього (без урахування поділу класу на групи)</b>                                                                                   |                                                    | <b>31</b>                  | <b>34</b> |       |

\* Кількість навчальних годин на вивчення міжгалузевого інтегрованого курсу “STEM” визначено з урахуванням навчального навантаження, визначеного на відповідні навчальні предмети.

\*\* Логіка включається до навчального плану як вибіркового освітнього компонента за рахунок додаткових годин для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять.

\*\*\* Фінансово грамотний споживач включається до навчального плану як вибіркового освітнього компонента за рахунок додаткових годин для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять.

## 5. ПЕРЕЛІК МОДЕЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Відповідно до навчального плану, з-поміж тих модельних навчальних програм, яким надано гриф рекомендовано Міністерством освіти і науки України наказом МОН від 12.07.2021 № 795 (зі змінами), визначено перелік модельних навчальних програм, що використовуються ліцеєм в освітньому процесі.

### Модельні навчальні програми для 5-6 кл. у 2023-2024 навчальному році

| Освітня галузь                                                                   | Модельна навчальна програма                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|----------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                  | назва                                                                                                                                                                                                      | автор(и)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Мовно-літературна<br>(українська мова,<br>українська та зарубіжна<br>літератури) | “Українська мова.<br>5-6 класи” для закладів<br>загальної середньої освіти<br><br>“Українська література.<br>5-6 класи”<br>“Зарубіжна література.<br>5-9 класи” для закладів<br>загальної середньої освіти | Заболотний О. В.,<br>Заболотний В. В.,<br>Лавринчук В. П.,<br>Плівачук К. В.,<br>Попова Т. Д.<br>Архипова В.П.,<br>Січкарь С.І.,<br>Шило С.Б.<br>Ніколенко О.М.,<br>Ісаєва О.О.,<br>Клименко Ж.В.,<br>Мацевко-Бекерська Л.В.,<br>Юлдашева Л.П.,<br>Рудніцька Н.П.,<br>Туряниця В. Г.,<br>Тіхоненко С.О.,<br>Вітко М.І.,<br>Джангобекова Т.А. |
| Мовно-літературна<br>(іншомовна освіта)                                          | “Іноземна мова. 5-9 класи”                                                                                                                                                                                 | Зимомря І.М.<br>Мойсюк В.А.<br>Трифан М.С.<br>Унгурян І.К.                                                                                                                                                                                                                                                                                   |

|                                                                                                                                        |                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                         |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                        |                                                                                                   | Яковчук М.В.                                                                                                                                                                                            |
| Математична                                                                                                                            | “Математика. 5-6 класи” для закладів загальної середньої освіти                                   | Мерзляк А. Г.,<br>Номіровський Д.А.,<br>Пихтар М. П.,<br>Рубльов Б. В.,<br>Семенов В. В.,<br>Якір М. С.                                                                                                 |
| Природнича                                                                                                                             | “Пізнаємо природу”. 5-6 класи (інтегрований курс)”                                                | Коршевніук Т.В.                                                                                                                                                                                         |
| Громадянська та історична освіта                                                                                                       | “Вступ до історії України та громадянської освіти 5 клас” для закладів загальної середньої освіти | Бурлака О.В.,<br>Власова Н.С.,<br>Желіба О.В.,<br>Майорський В.В.,<br>Піскарьова І.О.,<br>Щупак І.Я.                                                                                                    |
| Соціальна та здоров’язбережна                                                                                                          | “Здоров’я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)”                                    | Гущина Н.І.,<br>Василяшко І.П                                                                                                                                                                           |
| Інформатична                                                                                                                           | “Інформатика. 5-6 класи”                                                                          | Морзе Н.В.,<br>Барна О.В.                                                                                                                                                                               |
| Мистецька                                                                                                                              | “Мистецтво. 5-6 класи” (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти                | Масол Л.М.,<br>Просіна О.В.                                                                                                                                                                             |
| Фізична культура                                                                                                                       | “Фізична культура. 5-6 класи” для закладів загальної середньої освіти                             | Педан О.С.,<br>Коломоець Г.А.,<br>Боляк А.А.,<br>Ребрина А.А.,<br>Деревянко В.В.,<br>Стеценко В.Г.,<br>Остапенко О.І.,<br>Лакіза О.М.,<br>Косик В.М. та інші                                            |
| Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять | “Логіка”<br>Програма факультативного курсу для 5-9 класів                                         | Буковська О. І.,<br>Васильєва Д. В.,<br><a href="http://shkola.ostriv.in.ua/publication/code73FBF1707B17F/1ist-BD57D40B26">http://shkola.ostriv.in.ua/publication/code73FBF1707B17F/1ist-BD57D40B26</a> |
|                                                                                                                                        | “STEM. 5-6 класи” (міжгалузевий інтегрований курс)                                                | Бутурліна О. В.,<br>Артем’єва О. Є.                                                                                                                                                                     |

## **6. ОПИС ФОРМ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ**

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх освітніх потреб.

Форми здобуття освіти:

- інституційна форма (очне навчання, дистанційне навчання, змішане навчання);

- індивідуальна форма (сімейне навчання, педагогічний патронаж).

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-“ігри”, урок - дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відеоуроки тощо.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись і розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Дистанційне навчання в Ліцеї № 142 м. Києва організовується відповідно до вимог наказу МОН України від 08.09.2020 № 1115 та методичних рекомендацій “Організація дистанційного навчання в школі”. Основними формами онлайн-комунікації в ліцеї є відеоконференції, анкетування, корпоративна електронна пошта тощо.

## **7. ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ**

Оцінювання учнів 5-6 класів у 2023-2024 навчальному році здійснюється відповідно до Методичних рекомендацій, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 01.04.2022 № 289 “Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти”. Система оцінювання має на меті допомогти вчителю конкретизувати навчальні досягнення учнів і надати необхідні інструменти для впровадження об'єктивного й справедливих оцінювання результатів навчання. Для забезпечення наступності між підходами до оцінювання результатів навчання здобувачів початкової та базової середньої освіти, за рішенням педагогічної ради ліцею, вересень визначено адаптаційним періодом, упродовж якого не здійснюється поточне та тематичне оцінювання.

Далі, після періоду адаптації, оцінювання результатів навчання учнів 5 класів здійснюється з використанням 12-бальної системи (шкали), а його результати позначають цифрами від 1 до 12.

Поточне формувальне оцінювання здійснюють із метою допомогти учням усвідомити способи досягнення кращих результатів навчання. Підсумкове оцінювання здійснюють із метою отримання даних про рівень досягнення учнями результатів навчання після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Поточне формувальне оцінювання в ліцеї здійснюється системно через:

- спостереження вчителя за навчальною діяльністю здобувачів освіти;
- аналіз портфоліо учнівських робіт;
- самооцінювання та взаємооцінювання результатів діяльності учнів;
- оцінювання батьками особистісного розвитку та соціалізації дітей;
- прийом зворотного зв'язку щодо сприйняття та розуміння учнями навчального матеріалу.

У формувальному оцінюванні, зокрема для самооцінювання та взаємооцінювання, рекомендовано використовувати інструменти з орієнтовного переліку, наведеного у додатку 1.

У процесі навчання на основі викладеного нижче алгоритму діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання, що, зокрема, забезпечить наступність між підходами до оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової та базової середньої освіти:

1. Формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей на певний період (наприклад, заняття, тиждень, період, відведений для вивчення теми тощо). Основою для вироблення навчальних цілей є очікувані результати навчання, передбачені відповідною навчальною програмою та критерії оцінювання.

2. Інформування учнів про критерії оцінювання, за якими буде визначено рівень їхніх навчальних досягнень на кінець навчального семестру та року. Педагоги впроваджують поступове залучення учнів до вироблення критеріїв оцінювання результатів окремих видів навчальної діяльності.

3. Надання учням зворотного зв'язку щодо їхніх навчальних досягнень відповідно до визначених цілей. Зворотний зв'язок має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим і своєчасним. Важливо не протиставляти учнів одне одному. Доцільно наголошувати лише на позитивній динаміці досягнень учня/учениці. Труднощі у навчанні доцільно обговорювати з учнями індивідуально. Зворотний зв'язок надають у письмовій, усній або електронній формі, залежно від дидактичної мети й виду навчальної діяльності.

4. Створення умов для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія). Під час навчальної діяльності доцільно спрямовувати учнів на спостереження своїх дій і дій однокласників, осмислення своїх суджень і дій з огляду на їх відповідність навчальним цілям. Важливим є створення умов для активної участі учнів у процесі оцінювання із застосуванням критеріїв, зокрема шляхом самооцінювання, взаємооцінювання та спільне визначення подальших кроків для покращення результатів навчання.

5. Корегування освітнього процесу з урахуванням результатів оцінювання та навчальних потреб учнів.

Поточне та підсумкове оцінювання результатів навчання учнів здійснюється відповідно до вимог модельних навчальних програм. Підсумковому оцінюванню (семестровому, річному) підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента типового навчального плану.

Семестрове оцінювання педагоги здійснюють з урахуванням різних видів навчальної діяльності, які мали місце протягом семестру, та динаміки особистих навчальних досягнень учня/учениці.

Річне оцінювання здійснюється на основі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки враховується динаміка особистих навчальних досягнень учня/учениці протягом року.

Оцінка результатів навчання учнів є конфіденційною інформацією, яку повідомляють лише учневі/учениці, його/її батькам (іншим законним представникам).

Оцінювання здобувачів освіти зорієнтоване на визначені Державним стандартом базової середньої освіти ключові компетентності та наскрізні вміння й передбачені навчальною програмою очікувані результати навчання для відповідного періоду освітнього процесу.

За результатами спостережень за навчальною діяльністю учнів/учениць наприкінці кожного семестру за кожною групою результатів виставляється оцінка.

#### Групи загальних результатів навчання

| Освітня галузь                           | Абревіатура | Характеристика результатів навчальної діяльності            |
|------------------------------------------|-------------|-------------------------------------------------------------|
| <b>Мовно-літературна **</b>              | Аудіювання  | 1. Сприймає усну інформацію на слух / Аудіювання.           |
|                                          | Говоріння   | 2. Усно взаємодіє та висловлюється / Говоріння.             |
|                                          | Читання     | 3. Сприймає письмові тексти / Читання.                      |
|                                          | Письмо      | 4. Письмово взаємодіє та висловлюється / Письмо. Аудіювання |
| <b>Математична</b>                       | МАО 1       | Опрацьовує проблемні ситуації та створює математичні моделі |
|                                          | МАО 2       | Розв'язує математичні задачі                                |
|                                          | МАО 3       | Критично оцінює результати розв'язання проблемних ситуацій  |
| <b>Природнича</b>                        | ПРО 1       | Проводить дослідження природи                               |
|                                          | ПРО 2       | Опрацьовує та використовує інформацію                       |
|                                          | ПРО 3       | Усвідомлює закономірності природи                           |
| <b>Соціальна і здоров'язбережувальна</b> | СЗО 1       | Піклується про здоров'я                                     |
|                                          | СЗО 2       | Приймає рішення для безпеки                                 |
|                                          | СЗО 3       | Виявляє підприємливість і поводить етично                   |

|                                  |       |                                                               |
|----------------------------------|-------|---------------------------------------------------------------|
| <b>Громадянська та історична</b> | ГІО 1 | Орієнтується в історичному часі й просторі                    |
|                                  | ГІО 2 | Працює з інформацією історичного змісту                       |
|                                  | ГІО 3 | Виявляє повагу до гідності людини та соціальну активність     |
| <b>Технологічна</b>              | ТЕО 1 | Проектує та виготовляє вироби                                 |
|                                  | ТЕО 2 | Застосовує технології декоративно-ужиткового мистецтва        |
|                                  | ТЕО 3 | Виявляє самозарадність у побуті, освітньому процесі           |
| <b>Інформатична</b>              | ІФО 1 | Працює з інформацією, даними, моделями                        |
|                                  | ІФО 2 | Створює інформаційні продукти                                 |
|                                  | ІФО 3 | Працює у цифровому середовищі                                 |
|                                  | ІФО 4 | Безпечно і відповідально використовує інформаційні технології |
| <b>Мистецька</b>                 | МІО 1 | Пізнає, аналізує та інтерпретує твори мистецтва               |
|                                  | МІО 2 | Здійснює практичну мистецьку діяльність                       |
|                                  | МІО 3 | Виявляє естетичне ставлення: емоційне, оцінне, критичне       |
| <b>Фізична культура***</b>       | ФІО 1 | Розвиває особистісні якості у процесі фізичного виховання     |
|                                  | ФІО 2 | Володіє технікою фізичних вправ                               |
|                                  | ФІО 3 | Здійснює фізкультурно-оздоровчу діяльність                    |

Враховуючи ці вимоги, для оцінювання навчальних досягнень учнів доцільно керуватися такими категоріями критеріїв:

- розв'язання проблем і виконання практичних завдань із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом;
- комунікація (у тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій);
- планування й здійснення навчального пошуку, робота з текстовою і графічною інформацією;
- рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності.

Критерії оцінювання за предметами або освітніми галузями враховують характеристики груп загальних результатів відповідної галузі.

**Перелік наскрізних умінь,  
визначених Державним стандартом базової середньої освіти**

| №<br>з/п | Характеристика навчальної діяльності  |
|----------|---------------------------------------|
| 1.       | виявляє інтерес до навчання           |
| 2.       | виявляє розуміння прочитаного         |
| 3.       | висловлює власну думку                |
| 4.       | критично та системно мислить          |
| 5.       | логічно обґрунтовує власну позицію    |
| 6.       | діє творчо                            |
| 7.       | виявляє ініціативу в процесі навчання |
| 8.       | конструктивно керує емоціями          |
| 9.       | оцінює ризики                         |
| 10.      | самостійно приймає рішення            |
| 11.      | розв'язує проблеми                    |
| 12.      | співпрацює з іншими                   |

Критерії з кожного навчального предмета містяться у навчальних програмах дисциплін. Встановлення відповідності між вимогами до результатів навчання учнів, визначеними Державним стандартом, та показниками їх вимірювання здійснюється відповідно до системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів, затверджених [наказом МОН №289 від 01.04.2022 року.](#)

**Загальні критерії оцінювання результатів навчання учнів 5-6 класів,  
які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту  
базової середньої освіти**

| Рівні<br>результатів<br>навчання | Бал | Загальна характеристика                                                                                                  |
|----------------------------------|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| І. Початковий                    | 1   | Учень/учениця розрізняє об'єкти вивчення                                                                                 |
|                                  | 2   | Учень/учениця відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення                 |
|                                  | 3   | Учень/учениця відтворює частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконує елементарні завдання                  |
| ІІ. Середній                     | 4   | Учень/учениця з допомогою вчителя відтворює основний навчальний матеріал, повторює за зразком певну операцію, дію        |
|                                  | 5   | Учень/учениця відтворює основний навчальний матеріал, з помилками й неточностями дає визначення понять, формулює правило |

|                |    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|----------------|----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                | 6  | Учень/учениця виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу; відповідає правильно, але недостатньо осмислено; застосовує знання при виконанні завдань за зразком                                                                                                                |
| III. Достатній | 7  | Учень/учениця правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії та факти, наводить окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії                                                                                                    |
|                | 8  | Учень/учениця має достатні знання, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки й залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність; відповіді логічні, хоч і мають неточності              |
|                | 9  | Учень/учениця добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, аналізує й систематизує інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією                                                                                         |
| IV Високий     | 10 | Учень/учениця має повні, глибокі знання, використовує їх у практичній діяльності, робить висновки, узагальнення                                                                                                                                                                                      |
|                | 11 | Учень/учениця має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, знаходить інформацію та аналізує її, ставить і розв'язує проблеми                                                                                                                |
|                | 12 | Учень/учениця має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях; самостійно аналізує, оцінює, узагальнює опанований матеріал, самостійно користується джерелами інформації, приймає обґрунтовані рішення |

Під час оцінювання навчальних досягнень педагогами ліцею враховується дотримання учнями принципів доброчесності, а саме: вияв поваги до інших осіб, їхніх прав і свобод, дбайливе ставлення до ресурсів і довкілля, дотримання принципів академічної доброчесності. У разі порушення учнем/ученицею принципів доброчесності під час певного виду навчальної діяльності, вчитель може прийняти рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності.

## Орієнтовний перелік інструментів формувального оцінювання

| № | Назва                          | Опис інструмента                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|---|--------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1 | <b>Аналіз портфоліо</b>        | Перевірка рівня навчальних досягнень за допомогою портфоліо учня. Портфоліо – це підібрані учнем роботи із зазначенням дати, призначення яких – розповісти історію учнівських досягнень або поступу. Портфоліо зазвичай містить особисті роздуми учня з поясненнями, чому обрано ту чи ту роботу і як саме вона показує досягнення цілей навчання. |
| 2 | <b>Відповідь хором</b>         | Учні одночасно усно реагують на певну репліку. Це може бути відповідь на запитання, висловлення згоди чи незгоди із запропонованим твердженням, повторення сказаного вчителем тощо.                                                                                                                                                                |
| 3 | <b>Візьми та передай</b>       | Спільна групова робота, яку використовують, щоб поділитися думками або зібрати інформацію від кожного учасника групи; учні записують відповіді, потім передають вправо, додають власну відповідь на іншому аркуші та продовжують, доки їхній папірець обійде всю групу і знову повернеться до них. Потім обговорюють результати в групі.           |
| 4 | <b>Внутрішнє/зовнішнє коло</b> | Учні стають у два кола, внутрішнє та зовнішнє, обличчям одне до одного. Учні, що стоять навпроти, ставлять одне одному запитання на тему, які вони попередньо написали. Зовнішнє коло рухається й утворюються нові пари. Потім процедура повторюється.                                                                                             |
| 5 | <b>Газетний заголовок</b>      | Вигадайте газетний заголовок, який може бути написаний до теми, яку ми вивчаємо. Передайте основну ідею події.                                                                                                                                                                                                                                     |
| 6 | <b>Гра в кубик</b>             | Покажіть 6 запитань до уроку. Об'єднайте учнів у групи по 4. У кожній групі є один кубик. Кожен кидає кубик та відповідає на запитання з відповідним номером. Якщо номер випав більш ніж один раз, учень може доповнити попередню відповідь або кинути кубик ще раз. Відповіді можна записувати.                                                   |

|    |                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|----|----------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 7  | Доповни думку        | Письмова перевірка розуміння стратегії, коли учні заповнюють пропуски у пропонованому твердженні.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| 8  | Есе “хвилинка”       | Питання для есе на одну хвилину – це конкретне питання з орієнтацією на очікуваний(і) результат(и) навчання, на яке можна відповісти за одну-дві хвилини.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| 9  | Запис у журнал       | Учні записують у свій журнал або зошит розуміння предмета, поняття або те, що вони вивчили на уроці.<br><br>Вчитель переглядає записи, щоб дізнатися чи зрозумів<br><br>учень певну тему, урок, поняття або вивчене                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| 10 | Записні книжки учнів | Інструмент для учнів для відстежування навчального поступу: куди я рухаюся? де я зараз? як туди дістатися?                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| 11 | Збір ідей            | Учитель ставить запитання або дає завдання. Учні самостійно відповідають на аркуші паперу, зазначаючи не менше трьох думок/відповідей/тверджень. Учні, що завершили, встають. Вчитель звертається до певного учня і просить його поділитися записаними ідеями. Учні викреслюють пункти, попередньо озвучені однокласниками та сідають, коли в них в аркушах закінчилися всі записані ідеї, незалежно від того, чи вони були озвучені саме ними.<br><br>Вчитель продовжує опитувати учнів, доки сядуть усі. |
| 12 | З-Х-В та ЗХВ+        | Учні відповідають групами, в парах або індивідуально на запитання “Що ми вже знаємо?” (З), “Що ми хотіли б дізнатися?” (Х) та “Що вже вивчили за темою?” (В). Плюс (+) просить учнів класифікувати отримані знання за допомогою концептуальної карти або наочної схеми, яка відображає ключову інформацію. Потім кожен учень записує короткий підсумок (на один абзац) про вивчене.                                                                                                                        |

|    |                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|----|------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 13 | <b>Картка на вихід</b>                         | Це письмові відповіді учнів на запитання на картках, які учням роздають наприкінці уроку, після завершення певного виду роботи, теми тощо.                                                                                                                                                                                                                         |
| 14 | <b>Концептуальна карта</b>                     | Будь-яка можлива форма схематичної наочності, яка допомагає учням побачити взаємозв'язки між поняттями за допомогою побудованих схем ключових слів, що позначають такі поняття.                                                                                                                                                                                    |
| 15 | <b>Лідер за номером</b>                        | Учні об'єднуються в групи по чотири й кожному члену групи присвоюється номер. Учитель ставить питання/проблему і всі чотири учні її обговорюють. Вчитель називає номер і відповідний учень у кожній групі відповідає.                                                                                                                                              |
| 16 | <b>Найзаплутаніший (або найясніший) момент</b> | Це варіант одноквилинки. Можна дати учням трохи більше часу для відповіді на запитання. Запитайте (в кінці уроку або під час паузи, яка утворилася після пояснення теми):<br><br>“Який найбільш заплутаний момент” сьогоденного заняття?” або<br><br>“Що вам здалося незрозумілим у понятті “_____”?                                                               |
| 17 | <b>Перевірка неправильного розуміння</b>       | Учитель надає учням поширені або передбачувані помилкові твердження з певної теми, щодо певного принципу або процесу і запитує, чи згодні вони з цим, чи ні та чому. Учні мають дати аргументовані відповіді.<br><br>Перевірка неправильного розуміння може також застосовуватися у формі тесту з декількома варіантами відповіді або гри “правильно-неправильно”. |
| 18 | <b>Перефразування</b>                          | Учні мають висловити власними словами основну ідею уроку чи щойно поясненої теми.                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| 19 | <b>Підбиття підсумків</b>                      | Форма роздумів одразу після певного виду роботи.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| 20 | <b>Підказка за аналогією</b>                   | Учні мають сформулювати думку на основі підказки-аналогії:<br><br>(певне поняття, принцип або процес) _____ виглядає як _____, тому що _____.                                                                                                                                                                                                                      |

|    |                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|----|---------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 21 | <b>Підсумок А-Б-В</b>                                               | Кожному учневі в класі присвоюється окрема літера алфавіту, а він обирає слово, яке починається на цю літеру та пов'язане з вивченою темою.                                                                                                                                                                                          |
| 22 | <b>Підсумок або питання на картках</b>                              | Учитель час від часу роздає картки й просить учнів писати з обох сторін за такими правилами:<br><br>(Один бік) на підставі вивченого (теми, розділу), опишіть основну велику ідею, яку ви зрозуміли, у формі короткого висновку.<br><br>(Другий бік) запишіть те, що ви ще не повністю зрозуміли у вигляді твердження або запитання. |
| 23 | <b>Підсумок одним реченням</b>                                      | Учнів просять написати підсумкове речення, яке відповідає на запитання “хто”, “що”, “де”, “коли”, “чому”, “як” щодо певної теми.                                                                                                                                                                                                     |
| 24 | <b>Підсумок одним словом</b>                                        | Учні мають обрати з-поміж наведених варіантів (або запропонувати самостійно) слово, яке найкраще підсумовує тему.                                                                                                                                                                                                                    |
| 25 | <b>Подумай – запиши – обговори в парі – поділися</b>                | Учні обдумують відповідь самостійно, записують її, об'єднуються в пари та обговорюють відповідь із партнерами, а потім озвучують її всьому класу.                                                                                                                                                                                    |
| 26 | <b>Подумай – розкажи в парі</b>                                     | Вчитель ставить учням запитання. Учні самостійно формулюють відповіді протягом визначеного часу, потім повертаються кожен до свого партнера та надають йому відповідь. Вчитель викликає декілька пар на вибір, які озвучують свої відповіді класу.                                                                                   |
| 27 | <b>Пригадай – підсумуй – запитай – пов'яжи за 2 хвилини (ППЗП2)</b> | За дві хвилини учні повинні пригадати та назвати у правильному порядку найважливіші ідеї, отримані на попередньому занятті; за дві хвилини підсумувати ці пункти одним реченням, записати одне основне запитання, на яке вони хочуть отримати відповідь та знайти одну прив'язку цього матеріалу до основної теми предмета чи курсу. |
| 28 | <b>Рішення-рішення</b>                                              | Учитель висловлює певну думку, потім просить учнів зайняти сторону, що відповідає їхній думці з цієї теми й поділитися аргументацією. Учні можуть змінювати сторону після обговорення.                                                                                                                                               |
| 29 | <b>Самооцінювання</b>                                               | Процес, під час якого учні збирають дані про власне навчання, аналізують, що саме відображає                                                                                                                                                                                                                                         |

|    |                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|----|----------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|    |                            | їхні успіхи в досягненні навчальних цілей та планують наступні кроки.                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| 30 | <b>Семінар за Сократом</b> | Учні ставлять питання одне одному з певного важливого питання або теми. Питання ініціюють розмову, яка триває як серія відповідей та додаткових запитань.                                                                                                                                                                                                                         |
| 31 | <b>Сигнали руками</b>      | Учні на прохання вчителя показують визначені сигнали рукою, щоб повідомити про рівень розуміння певного поняття, принципу або процесу:<br>“Розумію _____ і можу пояснити”<br>(наприклад, великий палець вгору).<br>“Ще не зовсім розумію _____”<br>(наприклад, великий палець вниз).<br>“Не впевнений щодо _____”<br>(наприклад, помахати рукою).                                 |
| 32 | <b>Скажи щось</b>          | Учні по черзі обговорюють у групі певний прочитаний розділ або переглянуте відео.                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| 33 | <b>Сортування слів</b>     | Учням дають набір словникових термінів, які вони сортують за заданими або створеними ними категоріями.                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| 34 | <b>Спінер ідей</b>         | Учитель створює спінер, розділений на 4 сектори з написами “Спрогнозуй”, “Поясни”, “Підсумуй”, “Оціни”.<br><br>Після пояснення нового матеріалу вчитель крутить спінер та просить учнів відповісти на запитання залежно від місця зупинки спінера. Наприклад, спінер зупиняється на секторі “Підсумуй”, тоді вчитель може сказати: “Назви ключові поняття, про які щойно йшлося”. |
| 35 | <b>Спостереження</b>       | Учитель готує протокол спостереження із переліком учнів у класі, де буде зазначено, за якими саме очікуваними результатами він буде спостерігати. Рухаючись класом, він спостерігає за учнями, коли вони працюють, і робить необхідні записи та позначки в протоколі спостереження.                                                                                               |

|    |                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|----|----------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 36 | <b>Тестування</b>                                  | <p>За допомогою тестування вчитель перевіряє опанування учнями фактичної інформації, понять. Орієнтовні типи тестових завдань:</p> <p>Декілька правильних варіантів</p> <p>Правильно/Неправильно</p> <p>Коротка відповідь</p> <p>Знайди відповідність</p> <p>Розширена відповідь.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| 37 | <b>Трикутна призма (червоний, жовтий, зелений)</b> | <p>Учні дають вчителю зворотний зв'язок, показуючи колір, що відповідає рівню розуміння.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| 38 | <b>Усне опитування</b>                             | <p>Учитель пропонує учням відповісти на запитання, наведені нижче:</p> <p>Чим це _____ схоже на/відрізняється від _____?</p> <p>Які характерні риси/елементи _____?</p> <p>Як іще можна показати/проілюструвати _____?</p> <p>У чому полягає головна ідея, ключова концепція, мораль _____?</p> <p>Як _____ стосується _____?</p> <p>Які ідеї/деталі можна додати до _____?</p> <p>Наведіть приклад _____?</p> <p>Що не так з _____?</p> <p>Який висновок ви могли б зробити з _____?</p> <p>Які висновки можна зробити з _____?</p> <p>На яке питання ми намагаємося відповісти?</p> <p>Яку проблему ми намагаємося вирішити?</p> <p>Що ви можете сказати про _____?</p> <p>Що може статися, якщо _____?</p> <p>Які критерії можна взяти для оцінки _____?</p> <p>Які докази підтверджують _____?</p> |

|    |                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|----|------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|    |                              | <p>Як ми можемо довести/підтвердити _____?</p> <p>Як це можна розглядати з точки зору _____?</p> <p>Які альтернативи _____ слід розглянути?</p> <p>Який підхід/стратегію ви могли б використати для _____?</p>                                                                                                                                                                                                 |
| 39 | <b>Учнівська конференція</b> | Бесіда з кожним учнем особисто для перевірки рівня розуміння.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| 40 | <b>Хрестики-нулики</b>       | Набір видів роботи, з яких учні самостійно можуть обирати ті, що можуть продемонструвати їхнє розуміння теми. Набір представлений у вигляді сітки з дев'яти квадратів, схожої на дошку для гри в хрестики-нулики, можна попросити учнів обирати так, щоб зрештою закреслити “три підряд”. Завдання можуть відрізнятися за змістом, процесом та результатом і можуть бути адаптовані залежно від глибини знань. |
| 41 | <b>Хто швидше?</b>           | <p>Робота в парі – слухач і ведучий. Обидва знають категорію (тему), однак ведучий стоїть спиною до дошки/екрану.</p> <p>З'являються слова на задану тему, слухач дає підказки, а ведучий намагається вгадати слово. Пара, яка завершила першою, встає.</p>                                                                                                                                                    |
| 42 | <b>Швидкий запис</b>         | Попросіть учнів відповісти за 2-10 хвилин на відкриті запитання або твердження.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| 43 | <b>Шкала Лайкерта</b>        | <p>Учитель наводить 3-5 тверджень, які явно не є істинними або помилковими, але дещо спірними. Мета полягає в тому, щоб допомогти учням подумати над текстом, а потім обговорити його з однокласниками. Наприклад, “Герой (ім'я) не повинен був робити (що саме)”</p> <p>повністю погоджуюся</p> <p>не погоджуюся</p> <p>погоджуюся</p> <p>повністю погоджуюся.</p>                                            |

|    |                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|----|--------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 44 | 3-2-1                          | <p>Учні виконують такі варіанти завдань, визначаючи за прочитаним текстом:</p> <p>три речі, які ви дізналися, два цікаві факти, одне питання, що залишилося;</p> <p>три ключові слова, дві відмінності між __, один вплив на __;</p> <p>три важливі факти, дві цікаві ідеї, одне уявлення про себе як учня;</p> <p>три нові терміни, дві нові ідеї, одна річ, яку потрібно обдумати;</p> <p>три питання до тексту (незнайомі слова або незрозумілі ідеї), два прогнози за текстом (що станеться далі, враховуючи вже прочитане), знайдіть один зв'язок у тексті (з тим, що ви вже знали або випробували).</p> |
| 45 | Трихвилинна пауза              | <p>Трихвилинна пауза дає змогу учням зупинитися, обміркувати певні представлені явища та ідеї, прив'язати їх до вже наявних знань або досвіду та попросити роз'яснень.</p> <p>Я змінив(ла) ставлення до...</p> <p>Я більше дізнався(лася) про...</p> <p>Мене здивувало...</p> <p>Я почувався(лася)...</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| 46 | Є питання, в кого є відповідь? | <p>Учитель робить два набори карток. Перший набір має запитання за певним розділом навчання. У другому наборі містяться відповіді. Учитель роздає картки з відповідями учням, а потім він або учень зачитує класу питання на картці. Всі учні перевіряють свої картки з відповідями, щоб знайти правильну</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |